

LIETUVOS – JAV DVIŠALĖ PREKYBA

2025 m. vasario 19 d.

I. Jungtinių Valstijų ekonomika ir tarptautinė prekyba

Svarbiausi JAV ekonomikos sektoriai pagal sukuriama pridėtinę vertę 2023 m. buvo viešasis administravimas, gynyba, švietimas, sveikatos priežiūra ir socialinis darbas (20%), didmeninė ir mažmeninė prekyba, remonto, transporto sektorius; apgyvendinimo ir maitinimo paslaugos (19%), nekilnojamojo turto sektorius (14%), profesinė, mokslinė ir techninė veikla (13%), pramonė (13%, iš jų 10% - apdirbamoji gamyba), informacijos ir ryšių sektorius (5%), finansinė ir draudimo veikla (7%), statybos (4%).¹

JAV ekonomika išlieka atspari, jos augimą skatina produktyvumo didėjimas. Kadangi beveik 70 % BVP sudaro vidaus vartojimas, JAV yra mažiau priklausoma nuo išorės paklausos nei kitos G7 šalys, o energetinė nepriklausomybė apsaugo nuo žaliavų kainų svyravimų.²

2023 m. JAV prekių eksportas siekė 1867,1 mlrd. EUR. Prekyba su ES rinka sudarė 18,3 proc. JAV prekių eksporto (į Nyderlandus – 4,1 %, į Vokietiją – 3,8 %, į Prancūziją – 2,2 %), o iš ES nepriklausančių šalių 17,5 proc. eksporto vertės tenka Kanadai, 16 proc. – Meksikai ir 7,3 proc. – Kinijai.³

2023 m. JAV importas siekė 2933,5 mlrd. EUR ir 18,6 proc. importo vertės teko ES valstybėms narėms (iš Vokietijos – 5,1 %, iš Airijos – 2,6 %, iš Italijos – 2,4 %), o iš ES nepriklausančių šalių – 15,1 proc. importo atvežama iš Meksikos, 14,1 proc. – iš Kinijos, 13,6 proc. – Kanados.⁴

II. Lietuvos ir Jungtinių Valstijų dvišalė prekyba

1 lentelė. Prekybos tarp Lietuvos ir Jungtinių Valstijų pagrindiniai rodikliai 2021-2023 m.

	2021		2022		2023	
	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta
Prekės						
Šalies dalis bendrame Lietuvos prekių eksporte	6,3 %	5	5,3 %	7	4,7 %	7
Šalies dalis lietuviškos kilmės prekių eksporte	11,5 %	2	9,9 %	4	6,9 %	5
Šalies dalis Lietuvos prekių reeksporte	1,6 %	11	1,2 %	17	1,2 %	17
Šalies dalis Lietuvos prekių importe	3,3 %	14	10,5 %	4	6,3 %	4
Paslaugos						
	2021		2022		2023	
Šalies dalis Lietuvos paslaugų eksporte	2,8 %	17	3,4 %	10	4,0 %	9
Šalies dalis Lietuvos paslaugų importe	3,7 %	9	6,2 %	3	3,7 %	9

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra, Lietuvos bankas ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

III. Prekyba prekėmis

¹ Bureau of Economic Analysis ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

² EIU (Economist Intelligence Unit).

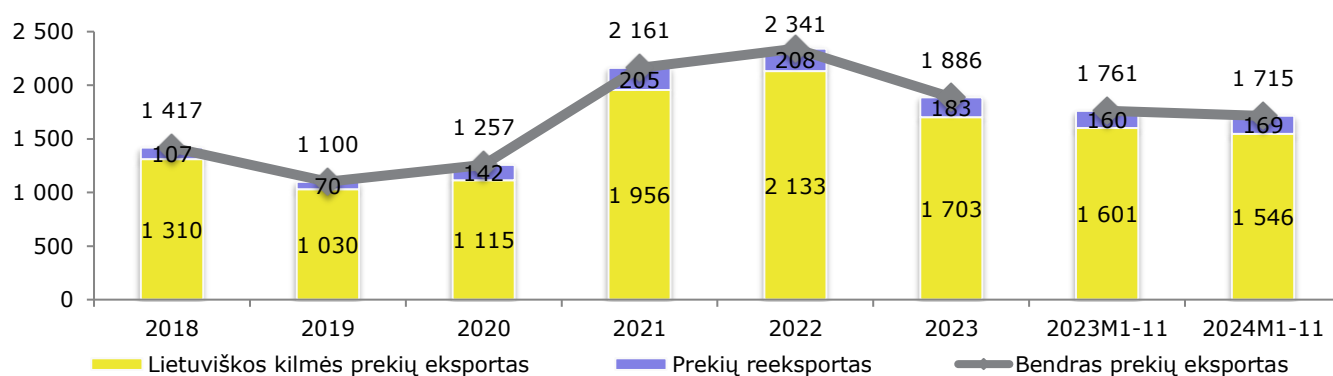
³ ICT Trade Map.

⁴ ICT Trade Map.

Lietuvos ir Jungtinių Valstijų dvišalė prekyba

2023 m. JAV buvo 7-a didžiausia Lietuvos prekių eksporto rinka, kuriai teko 4,7% (1,89 mlrd. EUR) viso Lietuvos prekių eksporto. Beveik 90% Lietuvos prekių eksporto į JAV 2023 m. sudarė lietuviškos kilmės prekių eksportas, o likusią dalį (9,7%) – prekių reeksportas. Palyginti su 2022 m. Lietuvos prekių eksportas į JAV sumažėjo 19%, daugiausiai dėl mineralinio kuro ir trąšų eksporto mažėjimo. Per 2024 m. sausio-lapkričio mėn. bendras Lietuvos prekių eksportas į JAV palyginti su atitinkamu 2023 m. laikotarpiu mažėjo 2,6% arba 46 mln. EUR.

1 pav. Lietuvos prekių eksportas į Jungtines Valstijas, 2018-2024 m. 1-11 mėn., mln. EUR

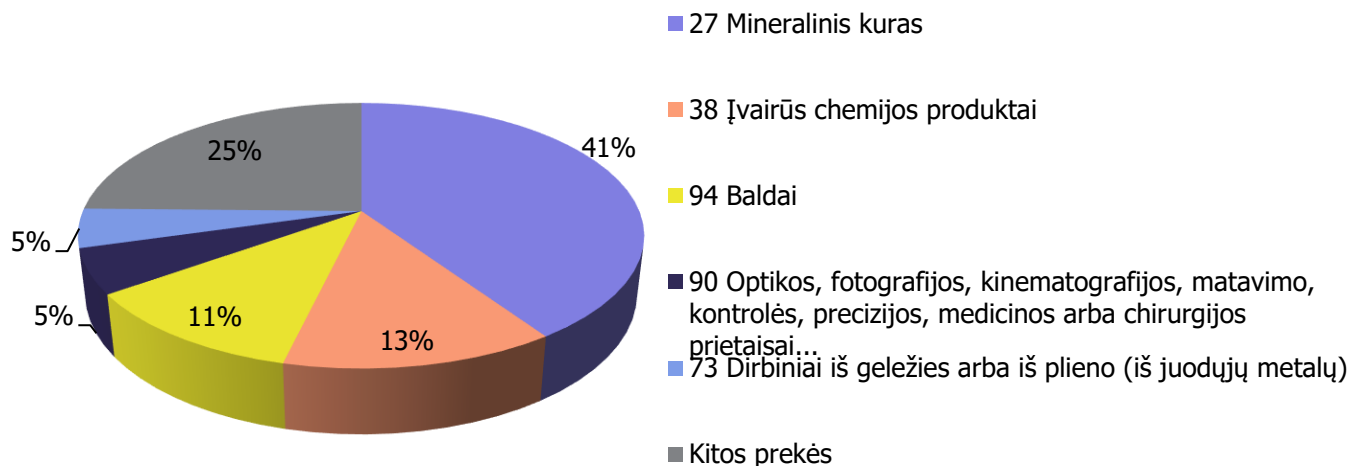

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Lietuviškos kilmės prekėms JAV 2023 m. buvo 5-a didžiausia eksporto rinka, kuriai teko 6,9% (1,7 mlrd. EUR) viso lietuviškos kilmės prekių eksporto. Lietuviškos kilmės prekių į JAV eksporto struktūroje didžiausią dalį sudarė mineralinis kuras – 41% arba 690 mln. EUR (3-a didžiausia eksporto rinka), įvairūs chemijos produktai – 13% arba 225 mln. EUR (1-a didžiausia eksporto rinka), baldai – 11% arba 194 mln. EUR (6-a didžiausia eksporto rinka), optikos, fotografijos, matavimo, medicinos arba chirurgijos prietaisai – 5,4% arba 93 mln. EUR (2-a didžiausia eksporto rinka), dirbiniai iš geležies arba iš plieno (iš juodųjų metalų) – 4,8% arba 81 mln. EUR (3-a didžiausia eksporto rinka). Palyginti su 2022 m. lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė į JAV sumažėjo 20% arba 429 mln. EUR. Labiausiai mažėjimą lėmė mineralinis kuras, trąšos, įvairūs chemijos produktai. Per 2024 m. sausio-lapkričio mėn. lietuviškos kilmės prekių eksportas į JAV palyginti su atitinkamu 2023 m. laikotarpiu mažėjo 3,4% arba 55 mln. EUR.

Lietuvos ir Jungtinių Valstijų dvišalė prekyba

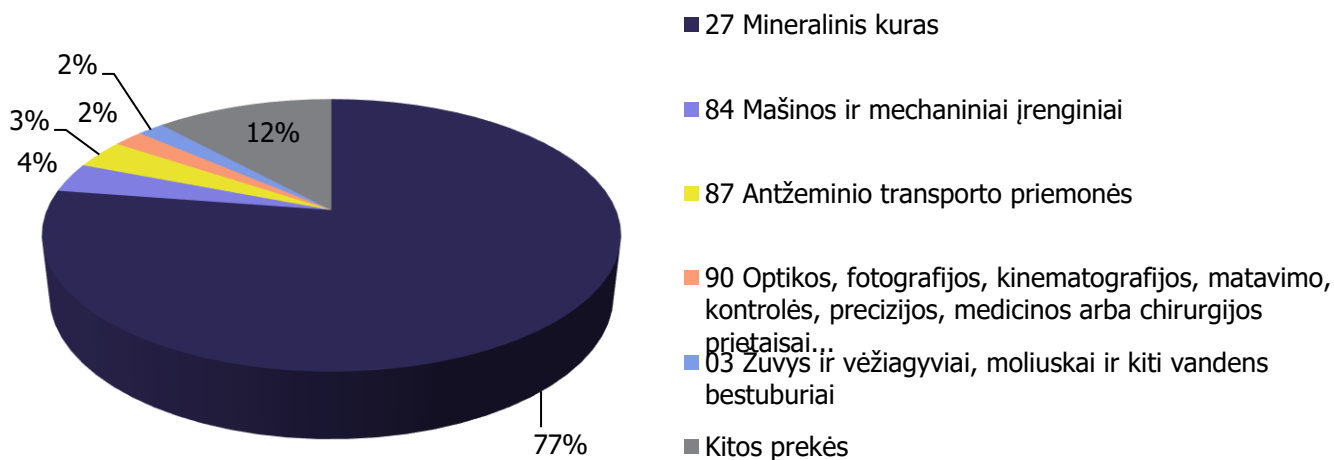
2 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksporto į Jungtines Valstijas struktūra 2023 m.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

2023 m. JAV buvo 4-a didžiausia Lietuvos prekių importo rinka ir jai teko 6,3% (2,82 mlrd. EUR) viso Lietuvos prekių importo. Iš JAV 2023 m. daugiausia importuota mineralinio kuro – 77% arba 2,19 mlrd. EUR (1-a didžiausia importo rinka), mašinų ir mechaninių įrenginių – 3,5% arba 99 mln. EUR (14-a didžiausia importo rinka), antžeminio transporto priemonių – 3,4% arba 97 mln. EUR (12-a didžiausia importo rinka), optikos, fotografijos, matavimo, medicinos arba chirurgijos prietaisų – 2% arba 56 mln. EUR (6-a didžiausia importo rinka). Palyginti su 2022 m. prekių importas iš JAV sumažėjo 29%.

3 pav. Lietuvos importo iš Jungtinių Valstijų struktūra 2023 m.

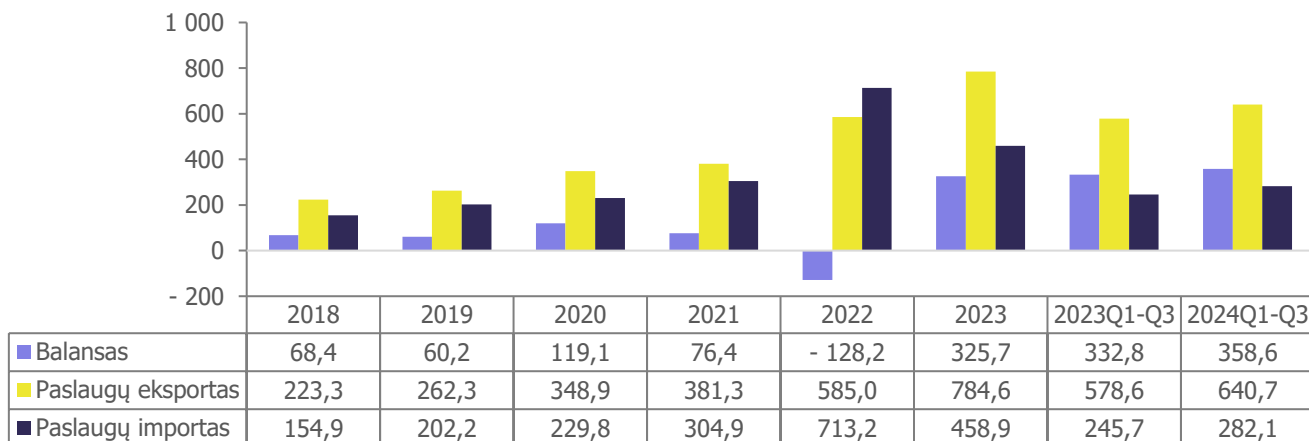

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra.

IV. Prekyba paslaugomis

2023 m. JAV buvo 9-a didžiausia Lietuvos paslaugų eksporto rinka, kuriai teko 4% (785 mln. EUR) viso Lietuvos paslaugų eksporto. Paslaugų importas iš JAV siekė 459 mln. EUR, tai sudarė 3,7% viso Lietuvos paslaugų importo 2023 m., o JAV buvo 9-a didžiausia tiekėja paslaugų importuotojams Lietuvoje.

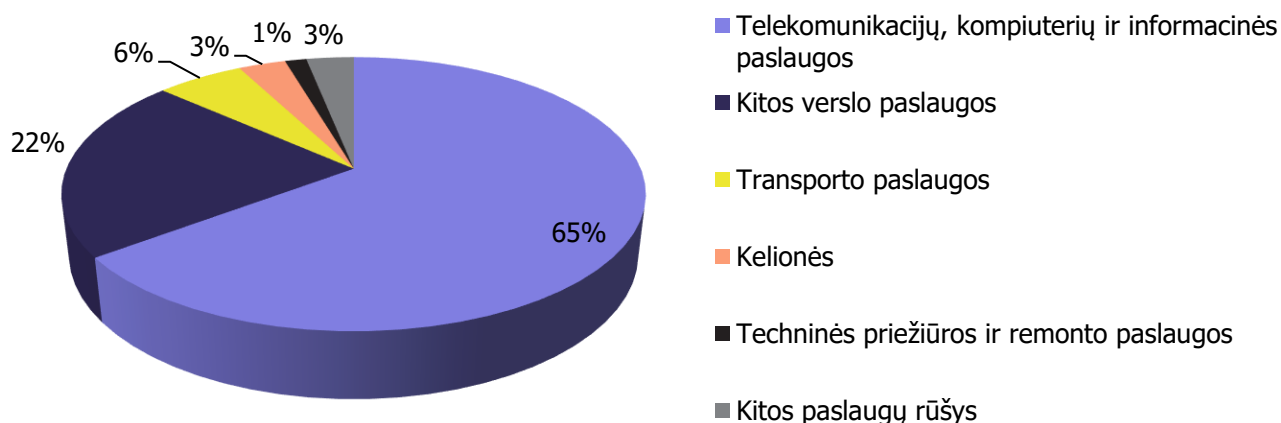
4 pav. Lietuvos ir Jungtinių Valstijų užsienio prekyba (paslaugos) 2018-2024 m. III ketv., mln. EUR

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2023 m. iš Lietuvos į JAV daugiausia buvo eksportuota telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų – 65% arba 508 mln. EUR (1-a didžiausia eksporto rinka), kitų verslo paslaugų – 22% arba 171 mln. EUR (6-a didžiausia eksporto rinka), transporto paslaugų – 5,8% arba 45 mln. EUR (28-a didžiausia eksporto rinka), kelionių – 3,1% arba 25 mln. EUR (10-a didžiausia eksporto rinka), techninės priežiūros ir remonto paslaugų – 1,4% arba 11 mln. EUR (16-a didžiausia eksporto rinka). Per 2023 m. Lietuvos paslaugų eksporto vertė į JAV rinką padidėjo 34% iki 785 mln. EUR. Per 2024 m. I-III ketv. Lietuvos paslaugų eksportas į JAV palyginti su atitinkamu 2023 m. laikotarpiu didėjo 11% arba 62 mln. EUR.

5 pav. Paslaugų eksporto iš Lietuvos į Jungtines Valstijas struktūra 2023 m.

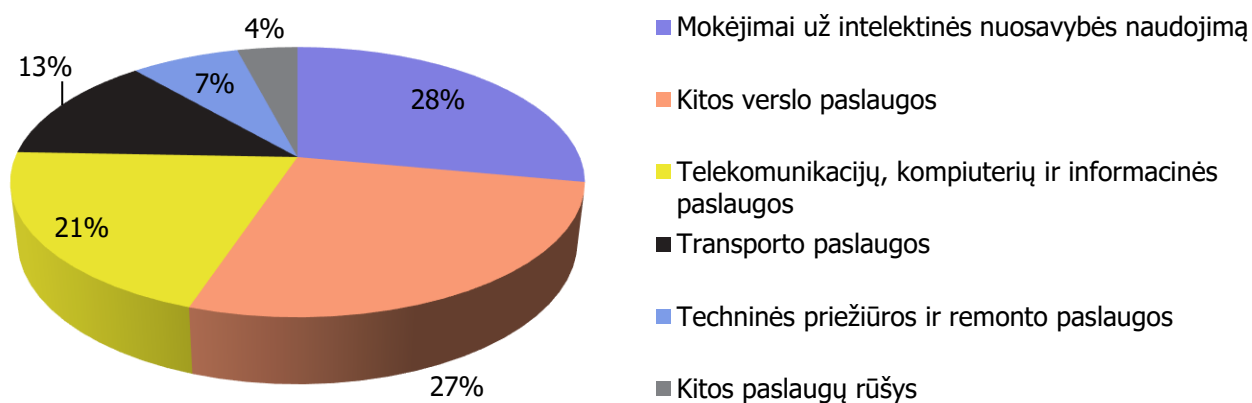

Lietuvos ir Jungtinių Valstijų dvišalė prekyba

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2023 m. iš JAV į Lietuvą daugiausiai buvo importuota mokėjimų už intelektualinės nuosavybės naudojimą – 28% arba 128 mln. EUR (1-a didžiausia importo tiekėja), kitų verslo paslaugų – 27% arba 125 mln. EUR (8-a didžiausia importo tiekėja), telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų – 20% arba 94 mln. EUR (4-a didžiausia importo tiekėja), transporto paslaugų – 13% arba 60 mln. EUR (21-a didžiausia importo tiekėja), techninės priežiūros ir remonto paslaugų – 7,3% arba 34 mln. EUR (3-a didžiausia importo tiekėja). Per 2023 m. paslaugų importo vertė iš JAV sumažėjo 36% iki 459 mln. EUR. Per 2024 m. I-III ketv. paslaugų importas iš JAV palyginti su atitinkamu 2023 m. laikotarpiu didėjo 15% arba 36 mln. EUR.

6 pav. Lietuvos paslaugų importo iš Jungtinių Valstijų struktūra 2023 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

V. PERSPEKTYVŪS SEKTORIAI

Eksporto galimybių vertinimo modeliu (EGVM)⁵ nustatyta apie 1998 prekių grupių (6 ženklų kombinuotosios nomenklatūros lygiu), turinčių geriausias galimybes lietuviškos kilmės prekių eksportui į Jungtinių Valstijų rinką. Perspektyviausi sektoriai lietuviškos kilmės prekių eksportui į Jungtines Valstijas yra šie: inžinerinės pramonės gaminiai, maisto produktai, chemijos pramonės produktai, tekstilės gaminiai ir drabužiai.

2 lentelė. Didžiausią eksporto potencialą Jungtines Valstijas rinkoje turintys Lietuvos sektoriai pagal EGVM.

Pramonės šaka (pagal EVRK 2 red.)	Potencialios eksporto galybės
IŠ VISO	1998
Niekur kitur nepriskirtų mašinų ir įrangos gamyba	235

⁵ Eksporto galimybių vertinimo modelis (EGVM) naudojamas perspektyvių eksporto galimybių identifikacijai. Modelis atsižvelgia į atskleistą santykinį pranašumą (produktus, kuriuose Lietuva turi santykinį pranašumą eksporto rinkose), nagrinėjamo produkto trumpalaikį ir ilgalaikį importo vertės augimą, importo rinkos dydį, rinkos koncentracijos laipsnį (kuo indeksas mažesnis, tuo lengvesnis produkto įvedimas į rinką) ir importo muitus.

Lietuvos ir Jungtinių Valstijų dvišalė prekyba

Maisto produktų gamyba	224
Chemikalų ir chemijos produktų gamyba	196
Drabužių siuvimas (gamyba)	156
Metalo gaminių, išskyrus mašinas ir įrenginius, gamyba	144
Tekstilės gaminių gamyba	142
Kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba	113
Elektros įrangos gamyba	111
Pagrindinių metalų gamyba	105
Guminių ir plastikinių gaminių gamyba	88
Kitų nemetalo mineralinių produktų gamyba	70
Popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba	62
Kita gamyba	58
Augalininkystė ir gyvulininkystė, medžioklė ir susijusių paslaugų veikla	55
Medienos bei medienos ir kamštienos gaminių, išskyrus baldus, gamyba; gaminių iš šiaudų ir pynimo medžiagų gamyba	45
Variklinių transporto priemonių, priekabų ir puspriekabių gamyba	31
Atliekų surinkimas, tvarkymas ir šalinimas; medžiagų atgavimas	27
Pagrindinių vaistų pramonės gaminių ir farmacinių preparatų gamyba	26
Odos ir odos dirbinių gamyba	25
Kitų transporto priemonių ir įrangos gamyba	20
Baldų gamyba	16
Gėrimų gamyba	11
Leidybinė veikla	9
Miškininkystė ir medienos ruošimas	8
Kita kasyba ir karjerų eksploatavimas	8
Žvejyba ir akvakultūra	6
Kokso ir rafinuotų naftos produktų gamyba	3
Kino filmų, vaizdo filmų ir televizijos programų gamyba, garso įrašymo ir muzikos įrašų leidybos veikla	1
Žalios naftos ir gamtinių dujų gavyba	1
Spausdinimas ir įrašytų laikmenų tiražavimas	1
Bibliotekų, archyvų, muziejų ir kita kultūrinė veikla	1

Šaltiniai: UN Comtrade, Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.